BIJLAGE BIJ RAADSVOORSTEL Programmabegroting 2027

NAGEKOMEN ONDERWERPEN/LASTEN

De afgelopen periode zijn er een aantal onderwerpen aan de orde geweest, waarvan op het moment van het opstellen van de concept-begroting geen duidelijkheid was over de lasten. Daarom zijn deze separaat opgenomen. Het betreft de volgende zaken.

Aanvullende onderwerpen/lasten	*bedragen x € 1.000*			
-/- is nadeel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1. Dierenambulance en dierenasiel	-24	-24	-24	-24
2. Vogelenzangseweg	0	-21	-21	-21
3. Kunstgrasvelden	0	-85	-85	-85
4. Begroting ODR	-200	-200	0	0
5. Begroting AVRI	-800	-800	0	0
6. Septembercirculaire 2026	279	328	434	464
7. Voorziening onderhoud wegen	1.450	0	0	0
Totaal aanvullende onderwerpen/lasten	**705**	**-802**	**304**	**334**

1. Dierenambulance en dierenasiel

Voor de contractuele afspraken voor de dierenambulance en het dierenasiel is aanvullend € 24.000 noodzakelijk.

2. Vogelenzangseweg (binnen de bebouwde kom)

De investeringen hiervoor vinden plaats in 2027, zodat de kapitaallasten € 21.000 per jaar bedragen vanaf 2028 en latere jaren. De benodigde grondaankopen hebben geen effect op het saldo van de begroting (behoudens rente).

3. Kunstgrasvelden

Het betreft de voetbalvelden, waarbij het gaat om 1 kunstgrasveld voor MEC te Maurik, 1 kunstgrasveld voor Teisterbanders te Kerk-Avezaath en 1 natuurgrasveld voor BZS te Beusichem.

4. Begroting ODR

Wij zijn op bestuurlijk niveau in gesprek met de directie van de ODR om harde afspraken te maken over de bijdrage aan de ODR, mede gebaseerd op het jaarlijkse werkprogramma. In afwachting daarvan hebben wij de hogere lasten van jaarlijks € 200.000 opgenomen in de begroting 2027. Zodra duidelijk is wat de werkelijke bijdrage wordt, zullen wij dat verwerken in de eerste bestuursrapportage 2027.

5. Begroting AVRI

Wij zijn op bestuurlijk niveau in gesprek met de AVRI om afspraken te maken over de bijdrage aan de AVRI, mede gebaseerd op het jaarlijkse werkprogramma. In afwachting daarvan hebben wij de hogere lasten van jaarlijks € 800.000 opgenomen in de begroting 2027. Zodra duidelijk is wat de werkelijke bijdrage wordt, zullen wij dat verwerken in de eerste bestuursrapportage 2027.

6. Septembercirculaire 2026

Normaliter wordt de septembercirculaire verwerkt in de tweede bestuursrapportage 2026. Omdat de financiële consequenties voor onze gemeente vroegtijdig bekend zijn, hebben wij ervoor gekozen deze nog te verwerken in het meerjarenperspectief en dus te verwerken in de begrotingswijziging.

Septembercirculaire 2026	*bedragen x € 1.000*				
-/- is nadeel	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Resultaat septembercirculaire 2026	**-99**	**279**	**327**	**434**	**464**

7. Voorziening onderhoud wegen
De jaarlijkse storting van € 3.195.323 in de voorziening onderhoud wegen is gebaseerd op het Onderhoudsplan Wegen. De komende tientallen jaren is de jaarlijkse storting hoger dan de daadwerkelijke uitgaven. Wij achten het daarom verantwoord de storting in de voorziening in 2027 met € 1.450.000 af te ramen. Dit betekent wel dat vanaf 2047 jaarlijks een extra storting in de voorziening moet plaatsvinden van € 250.000. Wij vinden dit een verantwoorde maatregel, zeker in het licht om de begroting 2027 sluitend te krijgen.

DEKKINGSMAATREGELEN SPOOR 1

Hieronder worden de voorgestelde dekkingsmaatregelen van spoor 1 benoemd. Eerst in tabelvorm met daaronder een toelichting.

Dekkingsmaatregelen spoor 1	bedragen x € 1.000			
-/- is nadeel	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1. Vrijval van reserves in 2026	0	0	0	0
2. Voorgenomen onttrekkingen aan de algemene reserve in 2026	0	0	0	0
3. Vrijval van overlopende budgetten uit de begroting 2025 naar 2026	0	0	0	0
4. Inzet 10% surplus van algemene reserve	307	0	0	0
5. Overige maatregelen (balansposten CDOKE-middelen en inburgering)	0	0	0	0
6. Doorschuiven van investeringen	45	0	0	0
7. Toerekenen BTW aan de rioolheffing	300	300	300	300
8. Verhogen verblijfsbelasting	216	216	216	216
9. Verhogen OZB	475	475	475	475
Totaal aan dekkingsmogelijkheden	**1.343**	**991**	**991**	**991**

Hieronder worden de voorstellen toegelicht.

1. Vrijval van bestemmingsreserves
We hebben alle bestemmingsreserves tegen het licht gehouden met als doel deze geheel of deels te laten vrijvallen ten behoeve van het ophogen van de algemene reserve. Ophogen van de algemene reserve is noodzakelijk om een buffer te hebben voor rekeningtekorten en risico's op te vangen. Verhogen van de algemene reserve kan ook als een maatregel benut worden om volgens de begrotingsrichtlijnen van de provincie Gelderland 10% van het surplus van deze reserve - na aftrek van de benodigde buffer - in te zetten als dekkingsmiddel van de begroting 2027. De vrijval van de bestemmingsreserves vindt plaats in 2026.

In onderstaande tabel zijn de bestemmingsreserves weergegeven, waarvan wij het verantwoord achten deze geheel of gedeeltelijk te laten vrijvallen. Vervolgens zijn per bestemmingsreuserve een korte toelichting en de eventuele risico's van de voorgestelde overheveling beschreven. Wij zijn ons er zeer van bewust dat het overbrengen naar de algemene reserve haaks staat op de eerder door uw raad aangeven doelstellingen daarvan. Gelet op de financiële situatie achten wij een sluitende begroting 2027 van groter belang.

Wanneer er geen onttrekking van de reserve plaatsvindt en deze in de kolom "voorstel naar AR" op 0 staat, betekent dit dat er verplichtingen zijn.

Vrijval bestemmingsreserves

Bedragen in €

-/- is nadeel	**Omvang t/m 1e burap 2026**	**Naar algemene reserve**	**Saldo reserve na spoor 1**
a. Bestaanszekerheid	199.000	184.000	15.000
b. Beweegvriendelijke leefomgeving	0	0	0
c. Dorpshuizen	1.548.500	0	1.548.500
d. Nieuwkomers	3.700.000	3.200.000	500.000
e. Duurzaamheid	469.805	164.805	305.000
f. Omgevingsgerichte uitgaven	1.542.409	1.000.000	542.409
g. Vastgoed en accommodaties	1.314.305	0	1.314.305
h. Uitvoering omgevingswet	588.702	0	588.702
i. Verduurzamen vastgoed	1.500.000	1.000.000	500.000
j. Kerngericht werken	320.000	320.000	0
Saldo bestemmingsreserves	**11.182.721**	**5.868.805**	**5.313.916**

a. Bestaanszekerheid – vrijval € 184.000, restant € 15.000

Doel

Het geld is bedoeld om de huishoudens die het hardst getroffen worden door hoge energierekening op korte termijn te ondersteunen met energiebesparende maatregelen.

Risico's

Er zijn geen risico's verbonden aan de vrijval, er komt een nieuwe SPUK, waarmee het project voortgezet kan worden.

d. Nieuwkomers – vrijval € 3.200.000, restant € 500.000

Doel

Het door de raad vastgestelde doel van de reserve nieuwkomers is formeel: "De effecten van de inzet van deze bestemmingsreserve moeten zowel ten goede komen aan de doelgroepen nieuwkomers als de inwoners van de gemeente Buren zelf."

Risico's

Er is op dit moment geen bestedingsplan voor dit budget. Wel zijn er ontwikkelingen waarvoor middelen nodig zijn die niet in de structurele begroting zitten en die dus een risico vormen. Het grootste risico zit in het feit dat er met name op de dossiers noodopvang ontheemde Oekraïners en asiel veel onzekere factoren zijn en dat in de huidige personele bezetting onvoldoende capaciteit is voor extra inzet op de dossiers asiel, internationale werknemers en ontmanteling noodopvang ontheemde Oekraïners.

Besteding restant

We laten een bedrag van € 500.000 staan als risicobeperking. Een bedrag van € 350.000 is voor personele kosten die nodig zijn voor uitvoering spreidingswet en voor huisvesting internationale werknemers. Deze worden niet of onvoldoende gedekt door de structurele personeelskosten. Momenteel wordt gewerkt aan een overzicht voor de benodigde incidentele en structurele capaciteit voor deze onderwerpen. Afhankelijk daarvan kan mogelijk een (beperkt) bedrag vrijvallen.
Het resterende bedrag van € 150.000 is bedoeld voor onvoorziene kosten die gemoeid zijn met de ontmanteling van de noodopvang Oekraïners in 2028

e. Duurzaamheid – vrijval € 164.805, restant € 305.000

Doel

De opgave voor duurzaamheid bestaat uit de energietransitie, de warmtetransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. De projecten om deze opgave te realiseren worden uit deze reserve gedekt.

Risico

Er zijn geen risico's aangezien er voldoende middelen in de reserve beschikbaar blijven voor de lopende projecten.

f. Omgevingsgerichte uitgaven – vrijval € 1.000.000, restant € 542.409
Doel
Het uitvoeren van ruimtelijke ontwikkelingen zoals opgenomen in de nota kostenverhaal.
Risico
Deze reserve wordt gevoed door bijdragen van projectontwikkelaars en initiatiefnemers. Het gaat om hun bijdrage aan verliesgevende ontwikkellocaties zoals bijvoorbeeld sociale woningbouw en bovenwijkse voorzieningen. De gelden worden alleen ingezet voor dit specifieke doel. We zijn van mening dat de middelen die na de voorgestelde overheveling resteren in deze reserve voldoende zijn om deze verplichtingen te kunnen realiseren. Overigens blijven deze geleden beschikbaar in de algemene reserve.

i. Verduurzamen vastgoed – vrijval € 1.000.000, restant € 500.000
Doel
Het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed.
Risico
Overhevelen van € 1.000.000 zorgt voor het risico dat we het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed voorlopig niet kunnen uitvoeren. Zodra er zich een concreet project voordoet, moet er bij de gemeenteraad per project apart budget worden aangevraagd.

j. Kerngericht werken – vrijval 320.000, restant 0
Doel
Uitvoering van de kernagenda's.
Risico
Er zijn verwachtingen gewekt met pilot agenda's. Hiervan is nog weinig uitgevoerd, terwijl inwoners wel tijd geïnvesteerd hebben in het leveren van input voor de agenda's.

2. Voorgenomen onttrekkingen aan de Algemene Reserve in 2026

Voorgenomen onttrekkingen aan de algemene reserve in 2026

-/- is nadeel	Omvang t/m 1e burap 2026	Naar algemene reserve	Saldo na spoor 1
a. Brug Rhenen	100.000	100.000	0
b. Nota vrijwillige inzet	62.500	0	62.500
c. Nota accommodatiebeleid 2025	802.000	0	802.000
d. Nota accommodatiebeleid 2026	75.000	0	75.000
e. AV middelen	490.000	0	490.000
f. Amendement biodiversiteit	71.108	0	71.108
Saldo voorgenomen onttrekking aan de algemene reserve	**1.600.608**	**100.000**	**1.500.608**

Voor één onderwerpen achten wij het verantwoord uw raad voor te stellen de besluiten tot onttrekkingen uit de reserve 2026 "terug te draaien"
Wanneer er geen onttrekking van de reserve plaatsvindt en deze in de kolom "voorstel naar AR" op 0 staat, betekent dit dat er verplichtingen zijn.

a. Brug Rhenen – vrijval 100.000, restant 0
Er zijn geen risico's omdat er binnen de reserve bovenwijkse voorzieningen € 100.000 gereserveerd blijft voor de brug van Rhenen.

3. Vrijval van overlopende budgetten uit de begroting 2025 naar 2026

Overlopende budgetten naar 2026	*bedragen x € 1.000*		
-/- is nadeel	**Omvang t/m 1e burap 2026**	**Naar algemene reserve**	**Saldo na spoor 1**
a. I plan 2025	119.598	0	119.598
b. GAP analyse	120.000	0	120.000
c. AV middelen	31.300	0	31.300
d. Implementatie financieel pakket	50.000	0	50.000
e. Accommodatiebeleid dorpshuizen	25.000	0	25.000
f. Welzijnscoach	52.000	0	52.000
g. Implementatie participatiebeleid	45.000	23.000	22.000
h. Kerngericht werken	34.000	34.000	0
i. Landschap en biodiversiteit	46.147	0	46.147
j. Onderhoud wegen en begraafplaatsen	11.000	0	11.000
k. Handhavingsmiddelen bijdrage ODR	71.666	0	71.666
l. Beschermd wonen	224.566	190.566	34.000
Definitief saldo begroting 2027	**830.277**	**247.566**	**477.045**

Ook de voorgestelde vrijval van overlopende budgetten zijn in onderstaande tabel te zien. Resultaat van de voorstellen is dat € 247.566 kan vrijvallen. Voor drie onderwerpen achten wij het verantwoord het overlopende budget vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve:

g. Implementatie participatiebeleid;
h. Kerngericht werken;
l. Beschermd wonen.

Wanneer er geen vrijval van het overlopende budget wordt voorgesteld en deze in de kolom "voorstel naar AR" op 0 staat, betekent dit dat er verplichtingen zijn.

Risico's

g. Implementatie participatiebeleid – vrijval € 23.000, restant € 22.000

Toelichting

Dit betreft gelden die in 2025 niet besteed zijn voor dit onderwerp, terwijl ze wel begroot waren. Dit heeft met name veel personele wisselingen als oorzaak.
Nu is er een vaste medewerker voor dit onderwerp, waardoor de gelden die voor dit jaar op de begroting staan volledig aangewend zullen worden.

Risico's

Er zijn geen risico's verbonden aan vrijval. De middelen die voor 2026 en verder in de begroting zijn opgenomen zijn toereikend voor uitvoering van het beleid.

h. Kerngericht werken – vrijval € 34.000, restant € 0

Toelichting

Dit betreft gelden die in 2025 niet besteed zijn voor dit onderwerp, terwijl ze wel begroot waren. Met name de vertraging op de kernagenda's is hier de oorzaak van.
Dit jaar vindt een brede evaluatie kerngericht werken plaats, waarna we nieuwe stappen kunnen gaan zetten.

Risico's

Er zijn geen risico's verbonden aan vrijval, omdat er geen verplichtingen tegenover staan.

l. Beschermd wonen – vrijval € 190.566, restant € 34.000

Toelichting

Dit betreft gelden die de afgelopen jaren over zijn gebleven van de vergoedingen die we voor dit onderwerp ontvingen. Deze zijn niet uitgegeven, in afwachting van regionaal beleid en structurele duidelijkheid. Inmiddels is het actieplan dak- en thuisloosheid vastgesteld en kunnen we daar met de middelen die we dit en volgende jaren ontvangen uitvoering aan geven.

Risico's
Het risico dat verbonden zit aan de vrijval van deze middelen is dat we onszelf beperken tot nieuwe middelen voor de uitvoering van het actieplan. Investering op crisisopvang of andere vormen van maatschappelijke opvang zijn, buiten het minimale dat onze opgave is, niet mogelijk zonder deze middelen.

4. Inzet 10% surplus van algemene reserve
Door de overheveling van (bestemming)reserves en het vervallen van een aantal overlopende budgetten uit 2025 is de algemene reserve fors verhoogd tot een bedrag van € 12.435.000
Na aftrek van de vereiste reservering om het te verwachten tekort van de jaarrekening 2026 te dekken en het totaalbedrag dat is geraamde voor risico's zoals genoemd in de paragraaf weerstandsvermogen 2027 bedraagt het surplus van de Algemene reserve € 3.070.000. Hiervan mag 10%, dus € 307.000 worden benut om bij te dragen aan de exploitatie van de begroting 2027.

Verloop saldo algemene reserve	*bedragen x € 1.000*					
-/- is nadeel	**2025**	**2026***	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Algemene reserve per 31/12	11.469	7.865	8.127	4.886	2.982	1.898

*We hebben vooralsnog rekening gehouden met een negatief resultaat over 2026 van € 4.570.000. Dit bedrag wijzigt nog als gevolg van de tweede burap 2026.

5. Overige maatregelen (balanspost CDOKE-middelen en balanspost Inburgering)

Voorgesteld wordt uit de genoemde balansposten in totaal € 509.000 vrij te laten vallen.
Ook deze vindt u terug in onderstaande tabel.

Overige maatregelen			
-/- is nadeel	**Omvang t/m 1e burap 2026**	**Naar algemene reserve**	**Saldo na spoor 1**
a. Balanspost SPUK inburgering	660.453	109.471	550.982
b. CDOKE middelen - inzet balans	772.092	400.000	372.092
Saldo overige maatregelen	**1.432.545**	**509.471**	**923.074**

a. Voor de wet inburgering ontvangen we jaarlijks een specifieke uitkering (SPUK). Omdat we hier eerder teveel voor ontvingen, is hiervoor een balanspost opgenomen. Het gedeelte dat we daadwerkelijk terug moeten betalen is lager, waardoor deze balanspost vrij kan vallen.
b. De CDOKE middelen zijn in 2026 omgezet van specifieke uitkering naar algemene uitkering. Hierdoor hebben we meer vrijheid in het inzetten van deze middelen. We laten nu een deel vrijvallen ten gunste van de algemene uitkering.

6. Doorschuiven van investeringen
De investeringslijst is tegen het licht gehouden. Voorgesteld wordt de volgende investeringen in uitvoering een jaar op te schuiven.

a. € 100.000 voor verkeersborden, straatnaamborden en dragers uit het bedrag van € 153.000 uit het beheerplan zetten we niet in 2026 in, maar in 2027. De kapitaallasten van € 10.000 per jaar hebben we daardoor vanaf 2028.
b. Bestaande investeringen Groenestraat Asch deels laten vervallen. De mogelijkheid bestaat om de weg aan de openbaarheid te onttrekken en een onderhoudscontract af te sluiten voor de komende 20 jaar. Er is dan geen € 1.505.770 nodig, maar € 1.005.770 nodig. Dit leidt met ingang van 2027 tot een verlaging van de kapitaallasten met € 10.000. Vanaf 2028 nemen we dit voor ditzelfde bedrag onderhoudskosten op.
c. Investeringen in civiele kunstwerken (afgerond € 990.100) worden doorgeschoven en gerealiseerd in 2027. De kapitaallasten die betrekking op dit bedrag ramen we hierdoor in 2028. Het voordeel in de begroting bedraagt € 25.000.

Bovenstaande maatregelen leiden tot een verlaging van de lasten in 2027 met een bedrag van € 45.000.

7. Toerekenen BTW aan rioolheffing
Om inkomsten voor de begroting te verhogen is in beeld gebracht wat de effecten zijn om meer compensabele BTW toe te rekenen aan de rioolheffing.
Op dit moment wordt al € 200.000 BTW aan de rioolheffing toegerekend
Wij stellen voor jaarlijks € 300.000 extra aan BTW toe te rekenen aan het riool- en waterplan. Dit leidt wel tot een tariefsverhoging rioolheffing van € 5 in 2027 en vanaf 2028 een verhoging van € 15,00.

8. Verhogen verblijfsbelasting
Wij stellen voor de verblijfsbelasting met ingang van 1 januari 2027 te verhogen tot € 2,00 per persoon, per overnachting. Dit bedrag ligt in de lijn met tarieven in de omliggende gemeenten. Dit resulteert jaarlijks in € 216.000 aan extra inkomsten.

9. Verhogen OZB
Om tot een sluitende begroting 2027 te komen achten wij het noodzakelijk de OZB met ingang van 1 januari 2027 met 5% te verhogen. Dit resulteert jaarlijks € 475.000 aan extra inkomsten.

Overzicht investeringskredieten
In onderstaand overzicht zijn de geplande investeringskredieten voor 2027 opgenomen. Het bovenste gedeelte komt uit het meerjaren investeringsplan van de begroting 2027. Het onderste gedeelte volgt uit de nagekomen onderwerpen/lasten.

Pr.	Omschrijving	Vervanging / nieuw	Afschrijving-stermijn	Bedrag
2027				
6	I&A21-25: Uitbreiding mobiele telefonie (80st) 1ste schijf 2027	Vervanging	3	€ 63.912
2	Rehabilitatie Rechtopweg Maurik	Vervanging	50	€ 700.000
2	Verkeersborden, straatnaamborden en dragers schijf 2027	Vervanging	10	€ 153.000
2	Versneld verledden: armaturen schijf 2027	Vervanging	20	€ 364.160
2	Versnel verledden: masten schijf 2027	Vervanging	40	€ 190.350
2	Civiele kunstwerken schijf 2027	Vervanging	40	€ 12.900
2	Duikers schijf 2027	Vervanging	90	€ 102.800
2	Grondkeringen schijf 2027	Vervanging	25	€ 53.400
2	Investeringen wegen GVVP 2027	Vervanging	15	€ 75.000
2	Investeringen fietspaden GVVP 2027	Vervanging	20	€ 597.000
2	Reconstructie kruising Kievit/Dreesweg schijf 2027	Vervanging	20	€ 83.000
2	Straatmeubilair en overige elementen schijf 2027	Vervanging	10	€ 41.850
2	Uitbreiding columbaria	Vervanging	25	€ 40.000
2	Neerslagbestendigheid Dorpstraat 33 Ingen 2027	Vervanging	10	€ 173.900
2	Neerslagbestendigheid Markt eo Beusichem 2027	Vervanging	10	€ 371.800
2	Verkeerveiligheid Vogelenzangseweg	Vervanging	20	€ 1.124.675
4	Vervangende huisvesting scholen Lienden schijf 2027	Vervanging	40	€ 6.646.247
Totaal investeringen in begroting 2027				**€ 10.793.994**
2	Vogelenzangseweg (binnen bebouwde kom)	Nieuw	25	€ 466.000
4	Kunstgrasvelden toplaag	Nieuw	12	€ 573.000
4	Kunstgrasvelden onderlaag	Nieuw	30	€ 494.000
4	Natuurgrasveld	Nieuw	20	€ 275.000
Totaal investeringen nagekomen onderwerpen/lasten 2027				**€ 1.808.000**
Totaal investeringen begroting en nagekomen onderwerpen/lasten 2027				**€ 12.601.994**